

Матішак Маріанна,

кандидат педагогічних наук, викладач

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасному суспільстві зростають вимоги до керівників освітніх закладів, які мають організовувати навчально-виховний процес у контексті особистісно орієнтованої парадигми, впроваджувати інноваційні технології, забезпечувати конкурентоспроможність закладів освіти за умов ринкової економіки. При цьому спостерігаються протиріччя між новими завданнями інноваційно орієнтованої освіти та неготовністю керівників освіти, зокрема дошкільної, до роботи у конкурентному середовищі. Затребуваними є менеджери-керівники з високим рівнем педагогічної майстерності, здатні приймати управлінські рішення, самостійно розв'язувати завдання професійної діяльності, ефективно взаємодіяти з учасниками педагогічного процесу, нести відповідальність за результати діяльності закладу дошкільної освіти.

Відтак, у контексті професійної педагогічної підготовки фахівців дошкільної освіти необхідно звертати увагу на вивчення основ педагогічного менеджменту та оволодіння студентами навичками, які є актуальними для сучасних керівників. Для забезпечення ефективності професійної підготовки майбутніх керівників-менеджерів закладів дошкільної освіти у навчально-виховному процесі вищої школи необхідно створювати відповідні педагогічні умови. Визначення таких умов сприятиме взаємозв'язку компонентів навчально-виховного процесу (зміст, викладання і учіння) та налагодженню плідної співпраці викладачів і студентів задля досягнення спільної мети.

В останні десятиліття зростає кількість досліджень психолого-педагогічних аспектів підготовки фахівців дошкільної освіти: загальні основи педагогічного менеджменту (В.Берека, Л.Даниленко, Л.Карамушка, Н.Коломінський, О.Мармаза, М.Поташник, В.Сластьонін, В.Шаркунова та ін.); специфіка

управлінської діяльності адміністрації дошкільного навчального закладу та професійна підготовка до такої роботи майбутніх фахівців дошкільної освіти (Л.Артемова, А.Бондаренко, О.Кононко, К.Крутий, Ю.Новгородська, Л.Онофрійчук, Л.Пісоцька, Р.Шаповал та інші).

Попри безумовну значущість виокремлених досліджень, поза увагою учених залишаються проблеми створення педагогічних умов для професійної підготовки майбутніх магістрів дошкільної освіти до управлінської діяльності.

У словникових джерелах умови визначають як обставини, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь; правила, які існують, або встановлені в тій чи іншій галузі життя, діяльності, які забезпечують нормальну роботу чого-небудь [1, с.1506]. В освіті використовується категорія «педагогічні умови». Означене поняття забезпечує успішність досягнення поставленої мети шляхом оптимальної організації педагогічного процесу. Отож, формування управлінської компетентності майбутніх магістрів дошкільної освіти має спиратися на педагогічні умови, які передбачають відповідне моделювання змісту, форм, методів і засобів навчання.

Орієнтиром для виокремлення відповідних педагогічних умов є розуміння сутності поняття «управлінська діяльність керівника закладу дошкільної освіти». Р.Шаповал аналізує означену категорію за трьома аспектами, а саме: змістом, формою і структурою. За змістом – це перетворювальна діяльність (розробка плану розвитку закладу, добір методів управління, розвиток особистості самого керівника); за формою – комунікативна; за структурою – ціннісно-орієнтаційна [4, с.6].

Майбутні магістри повинні розуміти тенденції розвитку сучасних закладів дошкільної освіти різних типів, спільно з іншими органами управління визначати стратегічні цілі, завдання діяльності, розробляти план розвитку закладу, організувати і координувати діяльність усіх учасників освітнього процесу, упроваджувати інноваційні технології, а також самовдосконалюватися. Зміст управлінської діяльності реалізується під час ознайомлення майбутніх магістрів з функціями педагогічного менеджменту

(планування, організація діяльності, контроль) та формуванню навичок їх реалізації на практиці.

Важливим аспектом управлінської діяльності є рівень готовності особистості до ділового спілкування, яке поєднує інтерактивну, перцептивну та комунікативну складові. Як зазначає І.Кукуленко-Лук'янець, засадами культури ділового спілкування є дотримання етичних норм, знання і уміння, пов'язані з обміном інформацією, використання засобів взаємовпливу і взаєморозуміння. Моральний аспект спілкування передбачає досягнення не тільки професійних, а й особистісно значущих цілей [2, с.43]. Комунікативний аспект управлінської діяльності керівника закладу дошкільної освіти забезпечує також створення сприятливого психологічного клімату в колективі, уміння вирішувати конфліктні ситуації, здатність взаємодіяти з діловими партнерами, спонсорами, громадськими організаціями.

Формування навичок ділового спілкування довготривалий процес і залежить як від індивідуально-психологічних характеристик особистості, так і від цілеспрямованої діяльності під час вивчення студентами психолого-педагогічних дисциплін упродовж професійної підготовки («Загальна психологія», «Педагогічна майстерність», «Культура спілкування педагога» тощо).

Ціннісно-орієнтаційний аспект управлінської діяльності спрямований на формування системи цінностей керівника та її перенесення на учасників педагогічного процесу [4, с.6]. У професійній діяльності керівника закладу освіти доцільно виокремити цінності, які визначають ставлення особистості до себе, до оточуючих і до діяльності. Психологічною основою ціннісних орієнтацій особистості є спрямованість особистості, яка визначається ідеалами, потребами, мотивами, переконаннями.

Н.Уйсімбаєва зазначає, що механізм формування ціннісних орієнтацій майбутнього педагога щодо особистісного самовдосконалення пов'язаний з вирішенням конфліктів і суперечностей у мотиваційній сфері, проблемою вибору орієнтирів, на які він спирається у своїй діяльності щодо саморозвитку [3, с.111].

Вищезазначене дозволяє сформулювати педагогічні умови, які забезпечать ефективний розвиток навичок управлінської діяльності в майбутніх магістрів дошкільної освіти. А саме:

- змістове наповнення навчальних дисциплін (поняття про педагогічний менеджмент та його функції, компетенції керівника закладу дошкільної освіти, принципи й закономірності управлінської діяльності, самоменеджмент та самомаркетинг педагога тощо);
- цілеспрямоване формування навичок ділового спілкування магістрантів шляхом створення відповідних педагогічних ситуацій, використання інтерактивних технологій, роботи в малих групах тощо під час аудиторних занять;
- ціннісне наповнення змісту навчального матеріалу, практичних завдань, наукових досліджень.

Висновки. Отже, в процесі професійної підготовки майбутніх магістрів дошкільної освіти необхідно зосередити увагу також на формуванні їхньої готовності до управлінської діяльності, яка реалізується у змістовому, комунікативному, ціннісно-орієнтаційному аспектах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.
2. Кукуленко-Лук'янець І.В. Психологія управління: навч.-мет. пос. – Черкаси, 2012. – 140 с.
3. Уйсімбаєва Н. Чинники ціннісної детермінації особистісного самовдосконалення майбутнього педагога / Н.Уйсімбаєва. – освітній простір України. – Вип.7. – 2016. – С. 106–112.
4. Шаповал Р.В. Формування управлінської компетентності керівника дошкільного навчального закладу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Р.В. Шаповал . – Х., 2009. – 20 с.